

Tietosuojailmoitus Kansainvälinen nuorisoriikollisuuskysely (ISRD IV) tutkimukseen osallistuville henkilöille

**TIETEELLISEN TUTKIMUKSEN
TIETOSUOJASELOSTE/-ILMOITUS
EU:n yleinen tietosuoja-asetus
12–14 artiklat
Laatimispäivä: [19.1.2022]**

Tietoa Kansainvälinen nuorisoriikollisuuskysely (ISRD IV) -tutkimukseen osallistuvalla

Olet osallistumassa Helsingin yliopiston yhteistyökumppaniensa kanssa toteuttamaan Kansainvälinen nuorisoriikollisuuskysely (ISRD IV) -tutkimukseen. Tässä selosteessa kuvataan, miten henkilötietojasi käsitellään tutkimuksessa.

Tutkimukseen osallistuminen ja henkilötietojen antaminen on vapaaehtoista. Sinuun ei kohdistu mitään negatiivista seuraamusta, jos et osallistu tutkimukseen tai jos keskeytät osallistumisesi tutkimukseen. Tämän selosteen lopussa kerrotaan tarkemmin, mitä oikeuksia sinulla on.

Tietoa henkilötietojen käsittelystä arviointitutkimuksessa

Tutkimuksessa käytetään aineistona henkilötietoja. Tämän selosteen tarkoitus on antaa tietoa käsiteltävistä henkilötiedoista sekä siitä, mistä henkilötiedot ovat peräisin ja miten niitä käytetään tutkimuksessa. Selosteen lopussa kerrotaan tarkemmin, mitä oikeuksia rekisteröidyillä on.

Tutkimuksen rekisterinpitäjät

Helsingin yliopisto
Osoite: PL 3 (Fabianinkatu 33), 00014 Helsingin yliopisto

Helsingin yliopisto toimii tutkimuksessa yhteisrekisterinpitäjänä Aalborgin yliopiston (Tanska), Akureyrin yliopiston (Islanti), Gävlen yliopiston (Ruotsi) ja Oslon yliopiston (Norja) kanssa. Jokainen mukana oleva yliopisto vastaa ISRD IV -tutkimuksen toteutuksesta ja henkilötietojen keräämisestä omassa maassaan. Helsingin yliopisto siis vastaa Suomessa toteutetavasta tutkimuksesta. Yllä mainitut rekisterinpitäjät yhdistävät kerättävät tiedot yhdeksi pohjoismaiseksi tutkimusrekisteriksi tässä tietosuojailmoituksessa kuvatulla tavalla.

Yhteyshenkilö ja vastuullinen tutkija

Yhteyshenkilö tutkimusta koskevista asioista:

Nimi: Markus Kaakinen, vastuullinen tutkija

Tiedekunta/osasto/yksikkö: Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti

Osoite: Unioninkatu 40

Puhelinnumero: 0294120878

Sähköpostiosoite: markus.kaakinen@helsinki.fi

Tietosuojavastaavan yhteystiedot

Helsingin yliopiston tietosuojavastaava on Lotta Ylä-Sulkava. Häneen saa yhteyden sähköpostiosoitteesta tietosuoja@helsinki.fi.

Kuvaus tutkimushankkeesta ja henkilötietojen käsittelyn tarkoitus

ISRD IV -on neljäs kansainvälinen nuorisorikollisuuskysely, johon osallistuu 55 maata ympäri maailmaa. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa suomalaista ja kansainvälistä vertailu- ja seurantatietoa nuorten rikoskäyttäytymisestä ja uhrikokemuksista ja siitä, miten näihin liittyvät riskit kohdistuvat yksilö-, koulu- ja aluetasolla. Lisäksi kerättävää tutkimusaineistoa hyödynnetään Helsingin yliopiston Street Gang Involvement Among Nordic Youth ja Cybercriminal Careers -tutkimushankkeissa.

Tutkimuksissa käytetään aineistona oppilaitoksissa sähköisen kyselyn kautta kerättäviä tietoja 13–17-vuotiaiden vastaajien rikoskäyttäytymisestä ja uhrikokemuksista. Lisäksi kerätään erilaisia taustietoja (esim. sukupuoli, kansallinen tausta, koulunkäynti ja asuminjärjestelyt) ja tietoja lasten asenteista, hyvinvoinnista ja sosiaalisista suhteista. Tutkimuksessa ei kerätä suoria tunnistetietoja kuten nimiä, osoitteita tai henkilötunnuksia. Kaikki kerättävät tiedot ovat välttämättömiä tutkimuksen ja tilastollisten analyysien kannalta.

Tutkimuksen suorittajat

Tutkimuksessa kerättäviä tietoja käsitellään Helsingin yliopiston ja sen yhteistyökumppaneiden tutkimustoiminnassa. Tutkimuksessa yhteiskumppaneita ovat pohjoismainen ISRD-tutkimusryhmä, johon kuuluvat Helsingin yliopiston lisäksi Aalborgin yliopisto (Tanska), Akureyrin yliopisto (Islanti), Gävlen yliopisto (Ruotsi) ja Oslon yliopisto (Norja). Tutkimuksessa kerättävät tiedot siirretään Tarton yliopistolle, joka käyttää niitä itsenäisenä rekisterinpitäjänä globaalin ISRD IV -tutkimuksen tutkimustarkoituksiin tässä tietosuojailmoituksessa kerrotulla tavalla.

Mitä tietoja tutkimusaineisto sisältää

Tutkimuksessa kerätään sähköisellä kyselyllä vastaajan hyvinvoinnista ja sosiaalisista suhteista sekä rikollisuuteen liittyvistä kokemuksista ja asenteista. Lisäksi kerätään tieto vastaajan koulusta ja taustatekijöistä kuten iästä, sukupuolesta, koulunkäynnistä, uskonnosta, omasta ja vanhempien syntyperästä ja kielestä, asumisjärjestelyistä ja perheen sosioekonomisesta asemasta. Tutkimuksessa ei kerätä suoria tunnistetietoja kuten nimiä tai henkilötunnuksia. Tutkimuksessa kerätään myös tieto vastaajien koulusta ja luokasta, jotta tutkittavien ilmiöiden koulukohtainen vaihtelu voidaan huomioida. Koulu- ja luokkatietoa ei kuitenkaan kerätä tutkimuslomakkeella, vaan kyselyssä jokainen koulu ja luokka saa oman vastaustunnuksensa (satunnainen merkkijono). Vastaustunnuksia ei yhdistä kouluihin tai luokkiin ilman Helsingin yliopiston säilyttämää koodiavainta. Helsingin yliopisto säilyttää koodiavainta korkean tietoturvatason ympäristössä erillään tutkimusaineistosta, eikä sitä luovuteta ulkopuolisille tahoille (koodiavainta ei luovuteta yhteisrekisterinpitäjänä toimiville tässä ilmoituksessa mainituille pohjoismaisille yliopistoille).

Mistä lähteistä henkilötietoja kerätään

Tiedot kerätään sähköisen kyselyn avulla. Lisäksi kyselytietoihin saatetaan liittää aluetason tietoja (esim. valtio-, kaupunki- tai koulutason tilastotietoa sosioekonomisista tekijöistä).

Arkaluonteiset henkilötiedot

Tutkimuksessa käsitellään seuraavia tietosuoja-asetuksen 9 artiklan mukaisia erityisiä henkilötietoryhmiä (eli arkaluonteisia henkilötietoja):

- ☒ Rotu tai etninen alkuperä
- ☐ Poliittiset mielipiteet
- ☒ Uskonnollinen tai filosofinen vakaumus
- ☐ Ammattiliiton jäsenyys
- ☐ Geneettiset tiedot
- ☐ Biometristen tietojen käsittely henkilön yksiselitteistä tunnistamista varten
- ☐ Terveys
- ☐ Luonnollisen henkilön seksuaalinen käyttäytyminen tai suuntautuminen

Arkaluontoisten tietojen käsittely perustuu tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 j kohtaan (käsittely on tarpeen tieteellisiä ja historiallisia tutkimustarkoituksia varten) sekä tietosuojalain 6 §:n 1 momentin 7 kohtaan (tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta tieteellistä tai historiallista tutkimusta taikka tilastointia varten tehtävään tietojen käsittelyyn).

☒ Tutkimuksessa käsitellään rikostuomiota tai rikkomuksia koskevia tietoja.

Rikostuomioita tai rikkomuksia koskevien tietojen käsittely perustuu tietosuojalain 7 §:n 1 momentin 2 kohtaan (tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitettuihin rikostuomioihin ja rikkomuksiin tai niihin liittyviin turvaamistoimiin liittyviä henkilötietoja saa käsitellä, jos niitä käsitellään tieteellistä tai historiallista tutkimusta taikka tilastointia varten).

Henkilötietojen käsittelyn kesto

ISRD-tutkimukset ei ole yksittäisiä tutkimushankkeita, vaan luonteeltaan jatkuva tutkimusprojekti, jossa seurataan nuorten rikoskokemusten ajallista kehitystä Suomessa ja kansainvälisesti. Henkilötietoja käsitellään tutkimusprojektin keston ajan, kuitenkin vähintään vuoteen 2030 asti.

Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

*Henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteena on tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohta (**yleistä etua koskevan tehtävän suorittaminen**). Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin tutkimustehtävästä on säädetty **Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituuttia koskevassa laissa**.*

Tietojen vastaanottajat

Suomessa kerättävä sähköinen kysely tallentuu Tarton yliopiston hallinnoimalle serverille (käsittelijänä LimeSurvey). Tarton yliopisto toimii omassa tutkimustoiminnassaan itsenäisenä rekisterinpitäjänä, ja Helsingin yliopisto laatii sen kanssa sopimuksen tietojen luovuttamisesta. Tarton yliopistolle ei luovuteta koulujen tunnistamiseen tarvittavaa koodiavainta. Tarton yliopisto luovuttaa tutkimusaineiston Helsingin yliopistolle, kun se on saatu kerättyä. Tarton yliopisto käsittelee kaikkia ISRD IV -tutkimuksessa kerättäviä aineistoja ja yhdistää ne myöhemmin yhdeksi globaaliksi tutkimusaineistoksi. Lisäksi Tarton yliopisto luovuttaa tässä tutkimuksessa kerättyä tutkimusaineistoa osana globaalia tutkimusaineistoa ISRD IV -tutkimuksen kansainvälisille osapuolille sekä mahdollisesti muille tutkimusta tekeville tahoille tutkimustarkoituksiin.

Lisäksi Helsingin yliopisto yhdistää tutkimusaineistot tässä tietosuojailmoituksessa mainittujen pohjoismaisten yliopistojen kanssa. Helsingin yliopisto toimii näiden yliopistojen kanssa yhteisrekisterinpitäjänä. Tietojen käsittelystä laaditaan sopimus muiden yhteisrekisterinpitäjien kanssa. Yliopistot eivät luovuta toisilleen koulujen tunnistamiseen tarvittavaa koodiavainta.

Tutkimusaineistoa saatetaan käyttää tutkimustarkoituksissa opinnäytetöissä ja Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin muussa tutkimuksessa ja muiden tahojen kanssa tekemässä tutkimusyhteistyössä (mukaan lukien tilaustutkimus). Tällaisissa tapauksissa laaditaan erillinen sopimus tai sitoumus aineiston käsittelystä.

Tietojen siirto tai luovuttaminen EU:n ja Euroopan talousalueen ulkopuolelle

Helsingin yliopisto tai Tarton yliopisto saattaa siirtää tai luovuttaa tutkimusaineistoa EU:n ja Euroopan talousalueen ulkopuolelle Kansainvälisessä ISRD IV-tutkimusyhteistyössä tai muussa samankaltaisessa tutkimusyhteistyössä.

Automatisoitu päätöksenteko

Automaattisia päätöksiä ei tehdä.

Henkilötietojen suojaus

Henkilötietoja käsitellään ja säilytetään niin, että ainoastaan niitä tutkimusta varten tarvitsevat henkilöt pääsevät tarkastelemaan tietoja.

Tietojärjestelmissä käsiteltäviä tietoja suojataan seuraavilla tavoilla:

- ☒ käyttäjätunnus ☒ salasana ☐ käytön rekisteröinti ☐ kulunvalvonta
☐ muu, mikä:

Miten manuaalista aineistoa suojataan: Tutkimuksessa ei kerätä manuaalista aineistoa

Suorien tunnistetietojen käsittely:

- ☒ Rekisterinpitäjä kerää henkilötiedot ilman suoria tunnistetietoja
☐ Suorat tunnistetiedot poistetaan analysointivaiheessa
☐ Aineisto analysoidaan suorien tunnistetiedoin, koska (peruste suorien tunnistetietojen säilyttämiselle):

Henkilötietojen käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

- ☐ Tutkimusaineisto hävitetään
☒ Tutkimusaineisto arkistoidaan:
☒ ilman tunnistetietoja ☐ tunnistetiedoin

Suomen tutkimusaineisto arkistoidaan toistaiseksi Tietoarkistoon. Arkistointia varten aineistosta poistetaan kaikki epäsuoran tunnistamisen mahdollistavat tiedot.

Mitä oikeuksia rekisteröidyllä on ja oikeuksista poikkeaminen

Yhteyshenkilö tutkittavan oikeuksiin liittyvissä asioissa on tämän ilmoituksen kohdassa 1 mainittu henkilö.

Rekisteröidyn oikeudet

Tietosuoja-asetuksen mukaan rekisteröidyllä on oikeus:

- saada pääsy tietoihin
- oikaista tietoja
- poistaa tiedot ja tulla unohdetuksi
- rajoittaa tietojen käsittelyä
- siirtää tiedot järjestelmästä toiseen
- vastustaa tietojen käsittelyä
- olla joutumatta automaattisen päätöksenteon kohteeksi.

Rekisteröity ei kuitenkaan voi käyttää kaikkia oikeuksia kaikissa tilanteissa. Tilanteeseen vaikuttaa esimerkiksi se, millä perusteella henkilötietoja käsitellään.

Tarkempaa tietoa rekisteröidyn oikeuksista eri tilanteissa löytyy tietosuojavaltuutetun verkkosivuilta: <https://tietosuoja.fi/rekisteroidyn-oikeudet-eri-tilanteissa>

Oikeuksien soveltuminen

Jos henkilötietojen käsittely tutkimuksessa ei edellytä rekisteröidyn tunnistamista eikä rekisterinpitäjä pysty tunnistamaan rekisteröityä, oikeutta tietojen tarkastamiseen, oikaisuun, poistoon, käsittelyn rajoittamiseen, ilmoitusvelvollisuuteen ja siirtämiseen ei sovelleta, ellei rekisteröidy anna tunnistamisen mahdollistavia lisätietoja (tietosuoja-asetuksen 11 artikla).

Oikeuksista poikkeaminen

Tietosuoja-asetus ja Suomen tietosuojalaki mahdollistavat tietyistä rekisteröidyn oikeuksista poikkeamisen silloin, kun henkilötietoja käsitellään tieteellisessä tutkimuksessa ja oikeuksien toteuttaminen estäisi tai vaikeuttaisi suuresti käsittelyn tarkoitusten saavuttamista.

Tarvetta poiketa rekisteröidyn oikeuksista arvioidaan aina tapauskohtaisesti.

Valitusoikeus

Sinulla on oikeus tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistoon, mikäli katsot, että henkilötietojesi käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä.

Yhteystiedot:

Tietosuojavaltuutetun toimisto

Käyntiosoite: Ratapihantie 9, 6. krs, 00520 Helsinki

Postiosoite: PL 800, 00521 Helsinki

Vaihde: 029 56 66700

Faksi: 029 56 66735

Sähköposti: tietosuoja(at)om.fi